

ВІДМІННОСТІ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Підготовка фахівців нового типу вимагає формування у них інтегрованих знань і вмінь що, своєю чергою, зумовлює використання інтегративного підходу до форм і методів навчання. Військова освіта – одна з галузей професійної освіти і має низку своїх особливостей серед яких основними є перевага практичних навиків над теоретичними, фізична і морально – психологічна підготовка. На основі проведеної систематизації і аналізу ознак навчання студентів і курсантів військових і цивільних ВНЗ виділено ознаки, що визначають відмінності в процесі навчання. Ці відмінності пов'язані з метою підготовки випускників ВНЗ і методами їх навчання: тип діяльності випускників цивільних ВНЗ – аналітичний, у військових – операторний. Разом з тим є спільні ознаки (етапність, інтегративність методів навчання), покращення яких дозволить підвищити ефективність навчання. Особливо важлива інтегративність методів навчання. Поєднання (інтеграція) методів навчання слід здійснювати на основі мети, яка створює внутрішній зв'язок між усіма методами. Зв'язки між методами визначають взаємодоповнювальність, характер і організацію діяльності студентів. Інтеграція знань відіграє значну роль у формуванні фахових знань і залежить від типу навчального закладу та від умінь викладачів вибирати та поєднувати методи навчання. Вибір останніх визначається логічною структурою змісту навчальної інформації.

Ключові слова: професійна освіта, методи навчання, ознаки навчання.

Вступ. Підготовка фахівців нового типу вимагає формування у них інтегрованих знань і вмінь що, своєю чергою, зумовлює використання інтегративного підходу до форм і методів навчання. Проблема методів навчання посідає важливе місце у педагогічних дослідженнях упродовж багатьох десятиліть: вивчалися сутність методів навчання, питання їх класифікації, вибору та взаємодії. Однак ці дослідження спрямовані, головним чином, на вибір методів навчання, їх удосконалення. Менш теоретично вивченим є питання взаємодії методів навчання фахових дисциплін, особливо у професійній освіті. Військова освіта – одна з галузей професійної освіти і має низку своїх особливостей.

Нові способи збройної боротьби, зміна тактики ведення військових операцій, нове озброєння спричиняють необхідність постійного навчання військовослужбовців. Нові інформаційні технології дають можливість створення нових форм і методів навчання. Але при цьому форми і методи навчання у військовій школі носять переважно практичну спрямованість. Істотний вплив на вибір методів навчання визначає рівень освіченості курсантів.

Аналіз останніх досліджень. Проблематиці розвитку і вдосконаленню вищої військової освіти України присвячена низка досліджень [1-3]. Проведено аналіз розвитку військової освіти в Росії [4], США [5], Туреччини [6], Казахстану [7] та інших країн світу [8]. Встановлено, що в західних країнах використовується прусська система військової освіти, яка надає пріоритет загальноосвітній підготовці і розвитку аналітичних здібностей офіцера перед власне військовими дисциплінами на першому етапі його навчання. Це ж стосується і США. В Росії і країнах СНД відмінною рисою підготовки майбутніх командирів в військових вузах є її універсальність. Як правило, випускник здатний виконувати обов'язки не тільки за штатним призначенням. Об'єм знань, умінь і навиків, отриманих у ВНЗ, дозволяють молодому офіцерові швидко освоювати і споріднені військові спеціальності, а також без додаткової підготовки виконувати обов'язки на вищестоящих посадах до рівня командира батальйону.

Разом з тим автори багатьох досліджень вважають, що перший етап навчання в цивільних і військових ВНЗ має багато спільного, хоча все ж потребує уточнення щодо

відповідної диференціації.

У психолого-педагогічній літературі стосовно навчання в цивільних ВНЗ досліджувалися такі питання: активні методи навчання [9]; алгоритми вибору методів навчання [10,11]; вибір і поєднання методів навчання [12]; загальні методи навчання [13-15], інтегративний підхід до використання методів навчання [16]; інтерактивні методи навчання [17].

Аналіз психолого-педагогічної, методичної та спеціальної літератур свідчить, що нині низка наукових розробок присвячена інтеграції змісту навчання, активно досліджуються інтегративні форми навчання, зокрема інтегровані уроки, семінари, лекції тощо. Якщо інтегративним формам навчання приділялась увага в науково-педагогічній і методичній літературі, то методи навчання за інтегративного підходу до навчання – проблема малодосліджена. За безумовної важливості цих досліджень ступінь розробки проблеми інтеграції методів навчання у професійній освіті є недостатнім, тому ця проблема малодослідженою, хоча в ній закладений значний педагогічний потенціал.

Мета статті. Визначити спільні і відмінні особливості навчання студентів військових і цивільних навчальних закладів з метою вдосконалення процесу навчання, зокрема, в цивільних ВНЗ, де є військові кафедри.

Основний матеріал. У всіх арміях світу загальні принципи підготовки військових кадрів приблизно однакові. Разом з тим, кожна країна пройшла свій, саме їй властивий, шлях історичного розвитку. Ці національні особливості обумовлюють певні відмінності в системі відбору кандидатів для військової підготовки, підходів до організації і змісту навчання.

Передбачено на учбових заняттях, навчаннях і військових іграх значну частину часу відводити на відробіток дій командирів в умовах інформаційного протистояння сторін, нестандартної, швидкозмінної бойової обстановки, особливо в гірсько-лісистій місцевості, в містах і в умовах обмеженої видимості.

Окрім цього основна увага приділяється практичній підготовці офіцерів. Наприклад, співвідношення теоретичного і практичного навчання має співвідношення 30 і 70 відсотків, упроваджені планові системи тренувань і відробітку нормативів як в учбовий, так і в позаурочний час. Також передбачено проведення військового стажування курсантів в з'єднаннях і частинах постійної готовності в період інтенсивної бойової підготовки, участь курсантів в показових заняттях з бойової готовності і бойового злагодження військових округів.

Офіцерське середовище формує особливий склад характеру, стиль поведінки, високий рівень відповідальності, відчуття обов'язку, чесне відношення до дорученої справи, компетентність, професіоналізм [3]. Створенню такого середовища повинні забезпечувати соціальні, психологічні, педагогічні чинники, задіяні ще з навчання у військовому ВНЗі.

Професія офіцера – це складне інтелектуальне заняття, що вимагає тривалого всестороннього навчання і тренування. При цьому майстерність офіцера полягає в управлінні озброєним насильством, але не в застосуванні насильства як такого. Інтелектуальний зміст військової професії вимагає від сучасного офіцера присвячувати від третини до половини свого професійного життя організованому навчанню. На Заході розповсюджена прусська система військової освіти, що включає ліберальну (загальнокультурну) підготовку і спеціальну освіту за професією [8]. Наголошується, що для якісної підготовки професійного офіцерського корпусу потрібний не менше 15-20 років (для командирів середньої ланки 5-10 років, старшої ланки 10-15 років, вищої ланки 15-20 і більше років).

Якщо в цивільних ВНЗах на курсі навчається по 200 - 250 чоловік, то у військових училищах учбові групи створюються з 15 - 20 чоловік, причому на 65 курсантів припадає один учбовий кабінет і одна лабораторія (в університетах - один кабінет на 800 - 1000 студентів).

В ході навчального процесу командування училища стикається з труднощами по укомплектуванню кафедр викладацьким складом. В даний час значна частина викладачів, особливо для читання загальнотеоретичних курсів, запрошується з цивільних ВНЗ.

Приділяється значна увага новим технологіям у навчальному процесі. Експертами Міністерства оборони США Doom був визнаний потенційним прототипом комп'ютерних симуляторів для підготовки бійців спеціальних підрозділів [18]. За замовленням Міністерства оборони США дві організації Institute for Creative Technologies і Каліфорнійський Університет створили прототип комп'ютерного симулятора для корпусу Морської Піхоти - MarineDoom.

Комп'ютерні симулятори широко застосовуються в збройних силах США для навчання стрільців, водіїв, льотчиків, танкістів, механіків, моряків і т. д. Використання симуляторів дозволяє заощадити значні кошти. Вартість одного тренувального польоту винищувача F-16 складає близько \$15 тис. - в комп'ютерних класах курсант може "літати" кілька разів в день.

Безумовно, комп'ютер ніколи не зможе замінити реальної бойової машини і реального військового досвіду, але він здатний допомогти в підготовці солдатів, тим паче, що віртуальна реальність нині як ніколи тісно стикається з реальним світом. Наприклад, напрацювання софтверної компанії Novalogic, що створила популярну гру DeltaForce, використовуються для створення бойової системи управління і зв'язку LandWarrior, якою в перспективі буде оснащений кожен американський солдат [19].

У цивільних навчальних закладах від студентів вимагається аналітичне усвідомлення навчальної, а згодом і виробничої проблеми, яка порівняно не обмежена в часі. Студенти повинні вміти працювати з конструкторськими, інформаційними середовищами, що допомагають виконати поставлене завдання, а не імітують ситуативні події реального світу.

У сучасних збройних силах понад 70 % військово-облікових спеціальностей належать до операторського типу діяльності (командири та навідники-оператори складних систем і комплексів тощо), пов'язаних з отриманням, обробкою інформації та прийняттям рішень з керування сучасними озброєннями і військовою технікою. Бойове застосування озброєння, яке має високі тактико-технічні характеристики, передбачає виконання десятків операцій (зокрема й типу «прийняття рішень») в умовах жорстких обмежень часу. Дії цих фахівців визначають у підсумку ступінь реалізації бойових можливостей озброєння, тобто ефективність його бойового застосування, рівень бойової готовності та боєздатності військових підрозділів у цілому [1]. Це визначає рівень важливості та актуальності підготовки кваліфікованих фахівців операторського типу. Для цього необхідна відповідна підготовка фахівців на сучасній навчальній матеріально-технічній базі та за сучасними методиками, завдяки якій вони досягають необхідного рівня кваліфікації.

Результати спеціальних досліджень з оптимізації процесу підготовки навідників зенітних самохідних установок, проведені за критерієм максимізації рівня досягнутої підготовленості, свідчать, що використання сучасних тренажерно-моделювальних засобів дає змогу збільшити ефективність підготовки в 1,5 рази [1]. Для досягнення максимального рівня підготовленості необхідно не тільки переходити на інтенсивні форми бойового навчання на базі тренажерно-моделюючих засобів, але й збільшувати кількість тренувань більше як у 2 рази з одночасним зменшенням перерв між ними. Такі результати мають поширюватися на фахівців операторського типу діяльності інших військово-облікових спеціальностей, оскільки закономірності та принципи процесу їхньої підготовки однакові.

Перехід до інтенсивних форм бойової підготовки пов'язаний з реформуванням системи фізичної підготовки. Удосконалення системи фізичної підготовки в Україні вимагає розширення наукових досліджень у цій сфері. При цьому актуальними стають такі завдання, як розробка методологічних і методичних основ фізичної підготовки майбутніх контрактників, обґрунтування навчальних програм з фізичної підготовки для вищих військових навчальних закладів, удосконалення системи перевірки та визначення норм фізичної підготовленості курсантів військових ВНЗ тощо [4].

У практиці вивчення фахових дисциплін майбутніми випускниками цивільних ВНЗ наявна низка суперечностей, зокрема між (рисунок) [20]: вимогами суспільства до сучасного фахівця та рівнем його підготовки у вищих технічних навчальних закладах; новими вимогами до циклу професійно орієнтованої підготовки майбутніх фахівців та традиційними

методами щодо вирішення цього питання; доцільністю використання інтеграції методів навчання як перспективної тенденції у підготовці майбутніх фахівців і недостатнім рівнем її реалізації у вищих технічних навчальних закладах; об'єктивними вимогами до інтеграції методів навчання та недостатньою підготовленістю викладачів вищих технічних навчальних закладів до цього виду діяльності. Ці суперечності окреслюють проблему теоретичного та практичного дослідження інтеграції методів навчання у професійній підготовці.

У професійній підготовці майбутніх фахівців суттєву роль відіграють інтегративні процеси. Інтеграція – це процес і результат взаємодії елементів (із заданими властивостями), що супроводжується відновленням, встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між цими елементами на основі достатньої підстави, у результаті чого формується зінтегрований об'єкт (система) з якісно новими властивостями, у структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів (І. Козловська). Цілісність як структурна організація певного об'єкта і цілісність як спосіб його осягнення суб'єктом є визначальною характеристикою інтегративного підходу. Ніяке розуміння новоотриманих знань не досягається інакше, як через включення їх у цілісність. В основі поняття цілісності лежить поняття про результат сутності інтеграції елементів, які їх складають, на основі спільних для цих елементів закономірностей (К. Гуз).

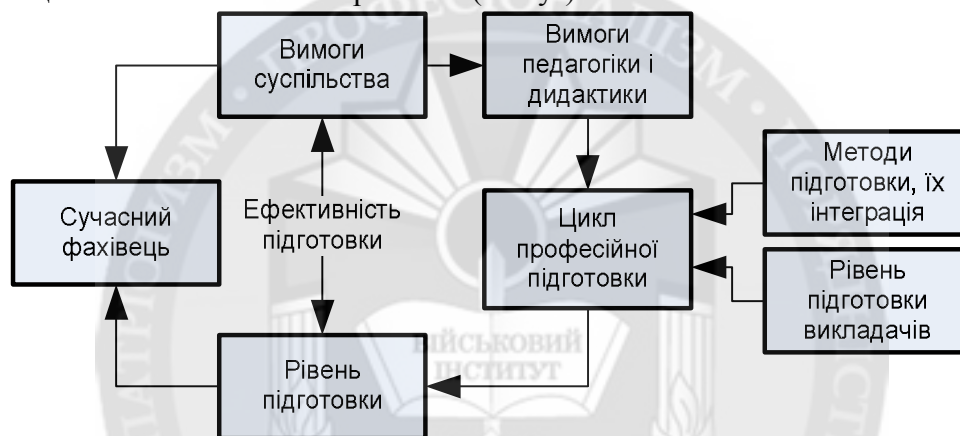

Рис. 1. Суперечності у практиці вивчення фахових дисциплін

У будь-якому акті навчальної діяльності поєднуються завжди декілька методів. Методи ніби проникають один в одного, характеризуючи з різних сторін одну і ту ж взаємодію викладача і студентів. За інтегративного підходу до навчання можна застосовувати всі існуючі методи навчання, але їх можливості значно зростають унаслідок розширення понятійного й операційного апарату та збільшення кількості елементів різнопредметних знань.

Забезпечуючи композиційну побудову, передачу і засвоєння змісту навчання, а також зворотний зв'язок у навчальному процесі, метод виступає не лише як засіб реалізації діяльності викладача і студента, але і як форма цього засобу – форма руху змісту і процесу навчання. Серед усіх залежностей, що визначають побудову і вибір методів навчання, на першому місці – їхня відповідність цілям і змісту освіти. Мета створює внутрішній зв'язок між усіма методами. Зв'язки між методами визначають взаємодоповнювальність, характер і організацію діяльності студентів. Інтеграція знань відіграє значну роль у формуванні фахових знань і залежить від типу навчального закладу та від умінь викладачів вибирати та поєднувати методи навчання. Вибір останніх визначається логічною структурою змісту навчальної інформації.

У дидактичній структурі кожного методу розрізняють низку загальних компонентів (приймів, дій, операцій), які в кожній конкретній педагогічній ситуації потребують відповідного поєднання і певної послідовності застосування. Ці компоненти неоднаково актуальні для всіх методів навчання.

Загалом інтеграція методів проходить такі етапи [21]: перший етап – формування

“банку” методів; характеристика кожного методу за ознаками, основними функціями, внутрішніми правилами застосування, відмінностями від інших методів; розбиття методу на компоненти; другий етап – моделювання змісту навчання (цілі навчання, рівень і характер потреб студентів, відповідність форм і методів контролю за проходженням навчального процесу); третій етап – вибір методів для інтеграції залежно від мети навчання і його змісту, а також виявлення структурних елементів, що інтегруються. Таким чином, педагогічні умови інтеграції методів навчання слугують забезпеченням їх реалізації в умовах навчального процесу вищих технічних навчальних закладів. Очевидно, що ці умови можна конкретизувати, доповнювати, укрупнювати чи диференціювати.

Для технічної освіти, яка є чутливою до науково-технічних досягнень у сферах технологій і матеріалознавства, актуальною проблемою є підвищення ефективності навчання майбутніх фахівців, зокрема завдяки зближенню його навчальної та виробничої складових. У більшості досліджень поза увагою залишаються методи професійної діяльності, до яких необхідно готувати студентів. Значна частина методів навчання та методів професійної діяльності є аналогічною за структурою (проблемний метод, метод мозкового штурму, алгоритми вирішення інженерних завдань тощо). Ми розрізняємо два аспекти оволодіння методом діяльності: репродуктивна діяльність, спрямована на отримання відомого результату відомими засобами; продуктивна діяльність, пов’язана з вибором нових цілей і відповідних засобів, або досягнення відомих цілей за допомогою нових засобів. Основні методи навчання мають різні форми втілення і засоби реалізації.

Для більш повного засвоєння фахових дисциплін інтеграція між метою та діяльністю всередині кожного методу доповнюється зовнішньою інтеграцією між самими методами. Створений ланцюжок методів, поєднаних завдяки послідовній інтеграції, наближає до оволодіння комплексом методів професійної діяльності.

Інтеграція на основі структури методу передбачає знання раціональної структури кожного з методів, їх можливі різновиди й умови доцільного використання, тобто те, які прийоми, дії, операції викладача і студентів входять у той чи інший метод і яка їх послідовність раціональніша в різних педагогічних ситуаціях.

Як показало дослідження[20], у роботі викладачів переважає підхід, який передбачає ізольоване використання або ж випадкове поєднання методів. Ці методи сприяють досягненню поставлених цілей навчання, що є відображенням його зовнішньої сторони, однак недостатньо задіяна внутрішня. Саме внутрішня сторона методу дає можливість оцінити рівень логіко-мисленнєвої та самостійної діяльності студентів. Аналіз використання типів методів навчання дозволяє стверджувати, що домінує використання окремих методів, водночас міжпредметних – значно знижується, а інтегративних – зводиться майже нанівець. Загалом практики надають перевагу словесним, інтерактивним і самостійним методам.

Виявлено, що викладачі зацікавлені в інтеграції методів навчання[20], однак не мають достатньо часу та відповідної підготовки для реалізації цих процесів. Отже, викладачі добре усвідомлюють той факт, що подання матеріалу різними методами, а особливо коли вони взаємопов’язані між собою, суттєво впливає на якість навчального процесу. У ході експерименту підтвердилося, що поза увагою викладачів фахових дисциплін залишилися методи професійної діяльності, які спрямовані не лише на навчання студента, а й на формування у нього потреби в навчанні, потреби і готовності до самоосвіти і саморозвитку.

Проведений аналіз якості професійних знань студентів із використанням традиційного й інтегративного підходів до методів навчання показав, що використання інтегративного підходу дає кращі результати [21]. По-перше, збалансовується рівень знань із фахових дисциплін; по-друге, ліквідується нерівномірність у знаннях різних сторін професійної діяльності (зростає не лише глибина фахових знань, а й підвищується здатність студентів оперувати ними); по-третє, зростає загальний рівень якості професійних знань.

Отже, підсумовуючи вище наведене, можна виділити основні ознаки, притаманні освіті курсантів і студентів військових і цивільних ВНЗ (таблиця 1).

Стан підготовки студентів військових і цивільних навчальних закладів

№ п/п	Ознаки	Вищий навчальний заклад	
		військовий	цивільний
1	Етапність навчання	1 етап – загальноосвітні дисципліни 2 етап – спеціальні дисципліни	
2	Співвідношення практичного і теоретичного навчання	Теоретичне – 30% Практичне – 70%	Теоретичне – 70% Практичне – 30%
3	Тип діяльності випускників	Операторний	Аналітичний
4	Інтеграція методів навчання	Необхідна, але не розповсюджена	
5	Використання комп'ютерних симуляторів	Важливе, але мало використовується	Маловажливе
6	Морально – психологічне виховання	домінуюче	загальноприйняте
7	Фізична підготовка	домінуюча	загальноприйнята

Висновки. На основі проведеної систематизації і аналізу ознак навчання студентів і курсантів військових і цивільних ВНЗ можна виділити ознаки, що визначають відмінності в процесі навчання. Відмінність пов'язана з метою підготовки випускників ВНЗ і методами їх навчання. Разом з тим є спільні ознаки (етапність, інтегративність методів навчання), покращення яких дозволить підвищити ефективність навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шаталова О. Г. Розвиток системи вищої військової освіти України / О. Г. Шаталова, Ю.Н. Бараш // Стратегічні пріоритети. – 2008. – №3(8). – С.202-207.
2. Телелим В.М. Підготовка військових фахівців з вищою освітою: системний підхід / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Військова освіта. – 2013. – № 1(27). – С.3-15.
3. Маслов В.С. Актуальні фактори розвитку військової освіти / В.С. Маслов // Військова освіта. – 2013. – № 1(27). – С.139-149.
4. Подгорных Ю. Д. Педагогика высшей военной школы: противоречия, проблемы, пути развития / Ю. Д. Подгорных. – Тверь: ВУ ПВО, 2004. – 287 с.
5. Стрелецкий А. Система подготовки офицерских кадров в США / А. Стрелецкий // Зарубежное военное обозрение. – 2006. – № 11. – С. 20–27. – № 12. – С. 16-21.
6. Федин А. Подготовка офицерских кадров в Турции / А. Федин // Зарубежное военное обозрение. – 1995. – № 08. – С. 9-15.
7. Серикбаев К.С. Военное образование и пути его совершенствования / К.С. Серикбаев // Казахский технический университет. – 2010. – №6(100). – С.32-36.
8. Скворок І.М. Підготовка офіцерів запасу в зарубіжних країнах / І.М. Скворок // Військова освіта. – 2013. – № 1(27). – С.207-217.
9. Вербицький В. Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення / Володимир Вербицький // Рідна школа. – 2007. – № 3. – С.35-37.
10. Мухаметзянова, Г. В. НПО-СПО: больше проблем, чем путей их решения / Г. В. Мухаметзянова, Г.И.Ибрагимов // Профессиональное образование. –2012. –№ 8. – С.17-20.
11. Гребенюк В. Международная конференция "Информационно-коммуникационные технологии в образовании: Образование и виртуальность 2011" / В.Гребенюк // Новий колегіум. – 2012. –№3. –С.15-18.
12. Гончаренко С. Гуманізація і гуманітаризації освіти / С. Гончаренко, Ю. Мальований // Шлях освіти. – 2001. – №2. – С.2-7.
13. Ващенко Л. Концептуальні засади організації навчального процесу з підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та керівних кадрів освіти в умовах інноваційного розвитку інститутів післядипломної педагогічної освіти / Л. Ващенко // Післядипломна освіта в Україні. –2012. –№2. – С.61-65.
14. Паламарчук В. Ф. Інноваційні процеси в педагогіці / В. Ф. Паламарчук // Педагогічні інновації у сучасній школі: [наук.-метод. зб. / ред. кол.: І. Г. Єрмаков, В. Ф. Паламарчук,

Д. І. Румянцева та ін.]. – К.: Освіта, 1994. – С.5–9.

15. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий: в 2 т. / Герман Константинович Селевко. – М.: НИИ образовательных технологий, 2006. – (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»). – Т. 1. – 2006. – 816 с.

16. Козловська І. Інтеграція знань у сучасній освіті: історико-філософські передумови / Ірина Козловська // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – № 6. – С.9-17.

17. Швалб Ю.М. Задачний підхід к построению учебного тренинга в ВУЗе // Психологічні тренінгові технології у правоохоронній діяльності: науково- методичні та організаційно –практичні проблеми впровадження і використання, перспективи розвитку: Матеріали міжнародної науково – практичної конференції, Донецьк, 27-28 травня 2005 року. –Донецьк: ДЮОІ, 2005. – 214 с.

18. Компьютерные игры идут на войну. Режим доступа:<http://russian-bazaar.com/ru/content/1736.htm>.

19. Зінько Р.В., Лозовий І.С., Андрієнко А.М., Зіркевич В.М. Новітні технології розробки зразків військової автомобільної техніки. Збірник наукових праць ВІКНУ ім.Т.Шевченка. ВІКНУ. – 2011. – Вип.№.30. – С. 25– 33.

20. Білик О. С. Реалізація інтеграції методів навчання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах / Оксана Сергіївна Білик // Педагогіка і психологія професійної освіти.–2007.–№ 4. – С.31-39.

21. Білик О. С. Педагогічні умови інтеграції методів навчання фахових дисциплін у вищих технічних навчальних закладах / Оксана Сергіївна Білик // Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.– 2007. – № LXVI. – С. 22-30.

Рецензент: д.пед.н., проф. Муқан Н. В., завідувач кафедри іноземних мов Національного університету «Львівська політехніка»

к.т.н., доц. Зінько Р.В., к.пед.н., доц. Билик О.С., Гавенко Б.И., Шпак О.Б.
ОТЛИЧИЯ УЧЕБЫ КУРСАНТОВ И СТУДЕНТОВ ВОЕННЫХ И ГРАЖДАНСКИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Подготовка специалистов нового типа требует формирования у них интегрированных знаний и умений что, в свою очередь, предопределяет использование интегративного подхода к формам и методам учебы. Военное образование – одна из отраслей профессионального образования и имеет ряд своих особенностей среди которых основным является доминирование практических навыков над теоретическими, физическая и морально–психологическая подготовка. На основе проведенной систематизации и анализа признаков учебы студентов и курсантов военных и гражданских ВУЗ выделены признаки, которые определяют отличия в процессе учебы. Эти отличия связанные с целью подготовки выпускников ВУЗ и методами их учебы: тип деятельности выпускников гражданских ВУЗ – аналитический, в военных – операторный. Вместе с тем есть общие признаки (этапность, интегративность методов учебы), улучшение которых позволит повысить эффективность учебы. Особенно важная интегративность методов учебы. Сочетание (интеграцию) методов учебы следует осуществлять на основе цели, которая создает внутреннюю связь между всеми методами. Связи между методами определяют взаимодополняемость, характер и организацию деятельности студентов. Интеграция знаний играет значительную роль в формировании профессиональных знаний и зависит от типа учебного заведения и от умений преподавателей выбирать и совмещать методы учебы. Выбор последних определяется логической структурой содержания учебной информации.

Ключевые слова: профессиональное образование, методы учебы, признака учебы.

Ph.D. Zinko R.V., Ph.D. Bilyk O.S., Gavenko B.I., Shpak O.B.
DIFFERENCES OF STUDIES OF STUDENTS OF SOLDIERY AND CIVIL
EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Preparation of specialists of new type requires forming for them of computer-integrated knowledges and abilities that, in same queue, predetermines the use of the integrativegoing near forms and methods of studies. Military education – one of industries of trade education and has a row of the features among which basic there is prevailing of practical skills above theoretical, physical and morally –

psychological preparation. On the basis of the conducted systematization and analysis of signs of studies of students and students soldiery and civil highschoolsis selected signs which determine differences in the process of studies. There are differences with the purpose of preparation of graduating students of highschoolsand methods of their studies: type of activity of graduating students of civil highschoools– analytical, in soldiery – statement. At the same time there are general signs (stage, integrated methods of studies) the improvement of which will allow to promote efficiency of studies. Especially important integrated methods of studies. It is necessary to carry out combination (integration) of methods of studies on the basis of purpose which creates an intracommunication between all of methods. Connections between methods determine mutually to complement, character and organization of activity of students. Integration of knowledges plays a considerable role in forming of professional knowledges and depends on the type of educational establishment and from abilities of teachers to choose and combine the methods of studies. Choice last determined the logical structure of maintenance of educational information